

1 Současné globalizační tendence v mezinárodním obchodu zbožím a službami a v podnikání – rozvoj obchodu zbožím a službami jako důsledek globalizace

Úvod

Globalizační tendence přinášejí nové impulsy do celé oblasti podnikání v současném světě.

Pro takové země, jako je Česká republika, s otevřenou, proexportně zaměřenou ekonomikou, je důležité a nezbytné reagovat adekvátním způsobem na nové tendence, které podstatným způsobem ovlivňují vývoj ekonomiky, její zapojení do evropského i celosvětového hospodářství. Značné tlaky, kterým jsou některá (zejména výrobní) odvětví v současném globalizovaném světě vystavena, jsou současně výzvou k tomu, jak na tyto tlaky a tendence reagovat. Jejich správné pochopení a pozitivní reakce na ně (kupříkladu nezbytnými inovacemi) jsou základní premisou k pokračování udržitelného rozvoje celé společnosti.

1.1 Cíle kapitoly

Mezi základní cíle této kapitoly patří **posouzení současných globalizačních tendencí** v mezinárodním obchodu zbožím a službami a v podnikání. Právě **mezinárodní obchod a jeho rozvoj je nedílnou součástí podnikání v globalizovaném světě**.

Posouzení tendencí je proto zaměřeno zejména na:

- podmínky, které jsou nezbytné pro rozvoj podnikání,
- vzájemnou propojenost produkce zboží a služeb,
- novou geografii a regionalismus světového obchodu,
- sbližování technických standardů,
- postavení ICC v globalizovaném světě.

1.2 Přirozenost globalizačního procesu

Globalizační proces je považován za **přirozený proces, který je nevyhnutelný** a do určité míry i **očekávaný** (Mezřický, 2012). Globalizace je hodnocena jako **spontánní, neřízený proces**, přičemž jednoznačná **definice globalizace neexistuje**.

Výstižnou je ale charakteristika Mezinárodního měnového fondu (IMF), který **globalizaci definuje „jako rostoucí ekonomickou vzájemnou závislost zemí ve světovém měřítku v důsledku zvětšujícího se objemu a druhu přeshraničních transakcí zboží a služeb a toků mezinárodního kapitálu. Charakterizuje ji i rychlejší a rozsáhlejší šíření technologií.“**

Za hnací motor je považována **globalizace ekonomických aktivit**.

Vývojový proces – od lokální úrovně v minulosti k regionální a dále k celostátní úrovni – pokračuje vývojem ke globální (multinacionální) úrovni.

Vědecko-technický pokrok, charakterizovaný nástupem převratně nových technologií a inovací (Jeníček a Foltýn, 2010), je označován za **technologický převrat**. To se **pozitivně projevuje logicky i v podnikání v globalizovaném světě**, zejména **v mezinárodním obchodu zbožím a službami, ať už v přímém zahraničním obchodu (dovoz-vývoz), nebo v obchodu technologiemi** (patenty, know-how, průmyslové vzory, transfery technologií aj.), označovaném jako **produkty oblasti „duševního vlastnictví“**.

Dalším projevem globalizačních tendencí je **globalizace mezinárodního finančního systému**.

Vliv **nadnárodních společností a světových finančních trhů na stát** je tak hodnocen jako jeden z nejdůležitějších společenských dopadů globalizace.

Podobně **mají převážně pozitivní dopad na rozvoj podnikání i integrační tendence**. Jejich vývoj je velice nerovnoměrný, je podmíněn celou řadou různých faktorů. Ty mohou ovlivňovat integrační tendence jak pozitivním, tak i negativním směrem. Konkrétním příkladem mohou být integrační tendence nejen v Evropě, ale i v jiných částech světa (**viz kapitola 8**).

1.3 Podmínky pro rozvoj podnikání v globalizovaném světě

Mezi nejdůležitější **podmínky pro rozvoj podnikání** v globalizovaném světě patří zejména:

Rozvoj informačních technologií

Jako jeden z průvodních jevů globalizace je označována **interkonektivita (zasítování)**, která se **projevuje i v oblasti podnikání**. Problematika vzájemného

propojení trhů, vytváření sítí a internetového obchodu je předmětem **kapitoly 4 této publikace**.

Vznik globálních finančních trhů

Rychlý růst mezinárodních finančních trhů v posledních desetiletích je potvrzením postupných změn světových kapitálových trhů (Jeníček, 2002). Dřívější kontrolované toky kapitálu (do počátku 70. let) byly postupně uvolňovány a po rozpadu systému pevných směnných kurzů (počátkem 70. let) byl devizový dohled ve vyspělých zemích odstraňován a koncem 80. let následně byl systém dohledu a kontroly změněn i v rozvíjejících se zemích. Výrazně vzrostl objem mezinárodních toků kapitálu. V období postupné globalizace trhu cenných papírů **se sice banky stávají globálními, ale jejich regulace zůstává na národní úrovni. Viz kapitola 10 této publikace.**

Odlišný charakter mají mezinárodní finanční organizace, jejichž postavení má globální charakter.

Mezinárodní finanční organizace

Nejvýznamnější mezinárodní/globální instituce ve finanční a obchodní oblasti jsou nesporně Skupina Světové banky, Mezinárodní měnový fond a Světová obchodní organizace. Jejich aktivity výrazným způsobem **ovlivňují řešení problémů spojených s chudobou, se zvyšováním životní úrovně a s podnikáním v globalizovaném světě.**

V České republice zajišťuje oficiální vztahy a komunikaci s mezinárodními finančními organizacemi Ministerstvo financí ČR.

Jednotlivé vybrané světové finanční instituce a jejich charakteristika:

World Bank Group	Skupina Světové banky	WGB
International Monetary Fund	Mezinárodní měnový fond	IMF
Multilateral Investment Guarantee Agency	Mnohostranná agentura pro investiční záruky	MIGA
International Finance Corporation	Mezinárodní finanční korporace	IFC
International Development Association	Mezinárodní rozvojová asociace	IDA
International Bank for Reconstruction and Development	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	IBRD
The International Centre for Settlement of Investment Disputes	Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů	ICSID
European Bank for Reconstruction and Development	Evropská banka pro obnovu a rozvoj	EBRD

World Bank Group	Skupina Světové banky	WGB
European Investment Bank	Evropská investiční banka	EIB
Asian Development Bank	Asijská rozvojová banka	ADB
Inter-American Development Bank	Meziamerická rozvojová banka	AIDB
European Central Bank	Evropská centrální banka	ECB

K jednotlivým institucím:

■ **Skupina Světové banky (WGB)**

World Bank (WB) vznikla v roce 1944, v následujícím roce potom **Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)**. V roce 1956 vznikla Mezinárodní finanční korporace (IFC), v roce 1960 **Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)**, v roce 1966 Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID) a v roce 1988 Mnohostranná agentura pro investiční záruky (MIGA).

Pro všechny výše uvedené instituce je používáno označení **Skupina světové banky (WGB)**.

Posláním uvedených institucí v rámci „Skupiny světové banky“ jsou zvláště otázky úzce související s **globálními problémy, a to zejména řešení celosvětového problému chudoby a zvyšování životní úrovně**. Sídlo WGB je Washington, D. C. – USA.

■ **Mezinárodní měnový fond (IMF)**

Mezinárodní měnový fond byl založen v roce 1944. Má 185 členských států. Každá členská země je zastoupena jedním guvernérem (obvykle guvernérem centrální banky). Rada guvernerů deleguje své pravomoci na Radu výkonných ředitelů. Hlavní záměry IMF jsou :

- podporovat mezinárodní měnovou spolupráci a devizovou stabilitu,
- napomáhat vyváženému růstu mezinárodního obchodu,
- napomáhat vytváření mnohostranných platebních systémů,
- poskytovat dočasně finanční zdroje (půjčky) členům IMF, kteří mají problémy s platební bilancí,
- poskytovat poradenství vládám a centrálním bankám v oblasti měnové politiky.

IMF zavedl v roce 1969 mezinárodní rezervní měnu **Special Drawing Rights – SDR** (Zvláštní práva čerpání) k zajištění potřebné výše **mezinárodních rezerv**. SDR jsou přidělována členským zemím IMF v závislosti na výši členských kvót. Hodnota SDR je určována denně, do měnového koše SDR (tvoří ho EUR, GBP, JPY a USD) byl koncem roku 2016 zařazen čínský RMB.

- **Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)**
Její poslání je **podpora budování tržních ekonomik a demokratických zřízení**.
Banka nepůsobí v zemích, které mají rozvinutou ekonomiku. Má 61 členů a nejvyšším orgánem je Rada guvernérů. Zaměřuje se na soukromý sektor.
- **Evropská investiční banka (EIB)**
Byla založena v r. 1958 v rámci tzv. Římské smlouvy (smlouvy o založení Evropských společností – 1957). Jejím hlavním cílem je **podporovat naplňování hospodářské politiky EU**.
EIB financuje projekty v zemích EU. Nejvyšším orgánem je Rada guvernérů, což jsou ministři financí jednotlivých zemí EU.
- **Asijská rozvojová banka (ADB)**
- **Meziamerická rozvojová banka (IADB)**
Obě instituce jsou finanční organizace **regionálního typu**. Podporují hospodářský a sociální rozvoj regionů. Obě banky používají vlastní kapitál.
- **Evropská centrální banka (ECB)**
ECB je centrální bankou zemí Evropské unie, které přijaly euro. Určuje cenovou stabilitu v „eurozóně“ a tak se snaží zachovat kupní sílu evropské měny. ECB je jedna z oficiálních institucí Evropské unie. Sídlo ECB je Frankfurt n. M., SRN.

Vzájemné propojení trhů (zvláště díky satelitnímu spojení, počítačovým sítím, propojení optickými kabely aj.)

Propojování trhů je jedním z rysů současné globalizace. Multinacionální/globální společnosti (jak výrobního, tak obchodního zaměření, banky, pojišťovny, záslužné firmy a další subjekty) využívají **moderních technických prostředků** nejen k **internímu** (uvnitř společnosti) **propojení, ale i v komunikaci s dalšími subjekty**, na které jsou **v mezinárodním podnikání napojeny** (včetně elektronického sjednávání smluv, vystavování dokladů, bankovních převodů a dalších činností).
Viz kapitola 4 této publikace.

Postupné odbourání překážek v mezinárodním obchodu a podnikání (a to jak tarifních, tak i netarifních překážek obchodu a podnikání)

Liberalizace mezinárodního obchodu, jako průvodní jev globalizačních tendencí, vede k postupnému **odbourávání tarifních a netarifních překážek, a to jak**

v mezinárodním obchodu, tak i v jiných formách podnikání v globalizovaném světě.

A) Tarifní překážky, někdy označované jako „fiskální překážky“, jsou ty nástroje, které omezují obchod ekonomicky (Rozehnalová, 2010).

Proto jsou mezi ně řazeny **cla, dovozní (nebo i vývozní) daně a dávky**, které mohou vyplývat kupříkladu ze stanovených dovozních (nebo vývozních) kvót.

Jejich význam postupně klesá v souladu s tím, jak vznikají různé formy mezinárodních uskupení (viz kapitola 2.2). Prvotním zájmem těchto uskupení je obvykle postupné odbourávání tarifních překážek a vytváření oblastí (zón) volného pohybu zboží.

B) Netarifní překážky, někdy označované jako kvantitativní překážky, omezují nebo znesnadňují mezinárodní obchod zbožím a službami, jsou charakteristické zejména následujícími nástroji:

- překážkami, které vyplývají z **technických norem** jak pro samotné zboží, tak pro jeho balení a označování. Také tyto překážky jsou postupně nahrazovány **sblíživáním technických standardů (viz kapitola 1.5)**;
- **specifickými obchodními překážkami**, což jsou v některých zemích nástroje jako **zákaz dovozu určitého zboží** (kupříkladu označeného jako „luxusní zboží“), stanovení **cenových pásem nebo referenčních cen**;
- **skládáním depozit dovozcem** (na obvykle neúročené účty) **po stanovenou dobu**;
- specifickými poplatky z dovozu (skryté formy dovozní daně), přistavními poplatky a jinými nástroji;
- **překážkami vyplývajícími ze stanovených procedur u dovozu** (určení a doložení původu zboží, oficiální kontroly zboží a předložení inspekčních certifikátů, vystavování dodatečných dokladů, jako jsou „konsulární faktury“ a jejich ověřování, předkládání fytopatologických a jiných certifikátů u dovozu zboží rostlinného a živočišného původu a další překážky omezující uskutečňování dovozu či vývozu zboží);
- **omezením účasti ve výběrových řízeních pro zahraniční dodavatele** (kupř. v USA);
podobně jako u tarifních překážek, tak i u skupiny **netarifních překážek jsou některé (z výše uvedených nástrojů) v důsledku postupující liberalizace obchodu a jeho globalizace odbourávány**. Ve sjednaných i připravovaných mezistátních bilaterálních i multilaterálních úmluvách jsou naopak výslovně uvedeny **oblasti, v nichž dochází k liberalizaci** (kupříkladu k liberalizaci **přímých zahraničních investic**);
- **vytvářením pobídek pro zahraniční investory**. **Pobídky** pro zahraniční investory jsou běžnou, legální formou, jak do země přilákat zahraniční

investory. Pravidla pro zřizování firem zahraničními vlastníky (včetně pobídek pro investory) si každá hostitelská země určuje sama (včetně členských zemí Evropské unie). (**Janatka a kol., 2005**).

Charakter pobídek pro zahraniční investory a jejich formy

Systém pobídek pro zahraniční investory je jedním z nástrojů, jak lze do dané země přilákat zahraniční investory. V zahraničí (stejně jako v ČR) je tento nástroj běžně používán. Pokud mají české subjekty v zahraničí své dceřiné firmy (v právní formě, která je v souladu s tamními právními předpisy), mohou pobídky pochopitelně využívat i společnosti vlastněné subjekty z České republiky.

V ČR je uvedená problematika řešena zákonem č. 72/2000 Sb., o **investičních pobídkách**, v současně platném znění.

Investiční pobídky jsou obvykle ve většině zemí **zaměřeny na následující oblasti**:

- **Osvobození zahraničního investora od daně z nemovitosti**

Osvobození od daně z nemovitosti bývá limitováno počtem let, po které je poskytováno. Obvyklá lhůta osvobození zahraničního investora od daně z nemovitosti bývá 5 roků.

- **Poskytnutí slevy na dani z příjmů právnických osob**

I u této pobídky je lhůta daňové úlevy časově limitována (počtem roků). Může být stanoven také limit pro poskytnutí slevy na dani z příjmů právnických osob – do určité celkové částky.

- **Hmotná podpora na pořízení majetku**

Bývá poskytována na vybrané okruhy podnikání (pro budovaná technologická centra, pro závody zpracovatelského průmyslu) nebo může být zahraničnímu investorovi poskytnuta podpora při převodu pozemků za zvýhodněnou cenu, poskytnutí již zasíťovaných pozemků v průmyslových zónách apod.

- **Hmotná podpora na vytváření nových pracovních míst**

Je to specifická podpora pro vybrané regiony a obvykle i pro průmyslové regiony, v nichž je vysoká nezaměstnanost (způsobená kupříkladu ukončením jiného podnikání, jako je těžba surovin nebo chemických výrob apod.).

- **Hmotná podpora rekvalifikace nových zaměstnanců**

V řadě zemí je poskytována tato podpora (podobně jako předchozí forma hmotné podpory) regionům s vysokou nezaměstnaností.

- **Internacionalizace vlastnictví, tj. vznik multinacionálních, globálních společností, označovaných často jako:**
 - TNC – nadnárodní společnost (Transnational Corporation) (nebo jako TNK – transnacionální korporace),
 - MNE – multinacionální podnik (Multinational Enterprise),
 - FDI – přímých zahraničních investic (Foreign Direct Investment),
 - Joint Venture – společné podniky (zakládáné zejména pro oblast jak podnikání, tak i výzkumu a vývoje).

Internacionalizace vlastnictví v některé z výše uvedených forem (tj. zřízení multinacionální společnosti, která je obvykle zcela – nebo zčásti – vlastněna zahraniční mateřskou firmou) **může být motivována různými důvody**, proč byla jako multinacionální/globální společnost vůbec zřízena.

K těm **nejčastějším důvodům** může patřit:

- levnější pracovní síla (v hostitelské zemi),
- dobře dostupné vybrané přírodní zdroje a energie,
- zajímavé finanční pobídky hostitelské země,
- snaha zakladatelské firmy **získat nejvhodnějším způsobem přístup na nový trh**,
- vyhovující nabídka kvalifikovaných pracovních sil v hostitelské zemi (zejména pro průmyslovou výrobu, ale i pro nabídku některých služeb a dalších podnikatelských aktivit).

V některých případech ale může dojít i k tomu, že **je vznik nové společnosti (kterou vlastní zahraniční zřizovatel) naopak brzděn hostitelskou zemí (nebo je i v některých případech její vznik zcela znemožněn)**. Důvody jsou obvykle způsobeny **regulacemi**, které **provádí stát** (státní instituce) v zemi, v níž má nová společnost vzniknout.

Regulace může mít formu buď **finanční regulace** – tamní domácí podniky získávají určitá privilegia nebo zvýhodnění (kupříkladu v daňové oblasti, cenové zvýhodnění dodávaných energií a jiné), nebo **formu složitého povolovacího řízení** při zakládání nové společnosti, či ještě jinou formu regulace.

Z hlediska **klasifikace globálních problémů lze zařadit problematiku podnikání v globalizovaném světě do první skupiny globálních problémů – mezi „globální problémy inter-sociální“**.

Plně to platí zejména z hlediska posouzení podnikání v rozvíjejících se zemích, vztazích „bohatého Severu a chudého Jihu“ nebo při řešení globální zadluženosti rozvíjejících se zemí nebo změn mezinárodních ekonomických vztahů v nových podmínkách globalizovaného světa.

Pro úplnost je nutné uvést, že **do druhé skupiny globálních problémů** jsou řazeny „globální problémy **přírodně-sociální**“ (ekologie, suroviny, potraviny,

populační vývoj), do **třetí skupiny** – problémů „**antropo-sociálních**“ – patří problematika sociální, kulturní a humanitárně etické povahy (Jeníček a Foltýn, 2010).

1.4 Propojenost produkce zboží a služeb

V oblasti Mezinárodních ekonomických vztahů (MEV) dochází k **novým jevům, které souvisí s podnikáním v globalizovaném světě**. K těm nejvýraznějším se řadí (Jeníček a Foltýn, 2010):

1.4.1 Nová geografie světového obchodu

V ní se výrazně projevuje:

- **růst podílu rozvíjejících se zemí na světovém obchodu,**
 - **dále růst hodnoty exportu z rozvíjejících se zemí a z Číny,**
 - **jako dlouhodobý jev potom růst obchodu označovaný jako „obchod Jih–Jih“.**
- Výše uvedené jevy jsou hodnoceny jako **pozitivní jevy. Pozitivní jsou zejména v tom, že jsou jednou z cest postupného zlepšování mezinárodních ekonomických vztahů (MEV).**

Celkově roste podíl rozvíjejících se zemí (Emerging Markets) na světovém obchodu.

Rostoucí export z rozvíjejících se zemí **se netýká pouze surovin a polotovarů, ale i řady výrobků zpracovatelského průmyslu.**

Uvedené jevy **se týkají** jak globálního (celosvětového) obchodu, tak i **České republiky**. Možnosti rozšiřovat obchodní vztahy **s rozvíjejícími se zeměmi** (dříve označovanými jako „rozvojové země“) získaly pro české subjekty v posledních letech **nové impulsy**. Podíl rozvojových zemí na celkovém zahraničním obchodu ČSFR (zvláště na vývozu) po roce 1989 klesal. Jedním z důvodů poklesu byly nesplacené nebo opožděně splacené dlouhodobé úvěry, které byly v minulosti sjednávány zejména při **vývozu investičních celků** – právě do rozvojových zemí.

Formy uskutečňování takových obchodů (zvláště v oblasti vývozu **komplexních investičních celků**) mohou být rozdílné – a to od „přímých vývozu“ přes **reexportní formy obchodu**, vazbové operace (counter-purchase), junktimy, kompenzační obchody a bartery sjednáváné jak na vládní, tak i na firemní (podnikové) úrovni.

Vývoz kompletních průmyslových celků („investiční celky“) do rozvíjejících se zemí se sice jeví na jedné straně jako **velmi atraktivní způsob podnikání**, ale nese v sobě **značná rizika**.

Ta spočívají obzvláště ve **vysoké finanční náročnosti, v poskytování dlouhodobých úvěrů odběratelům v rozvíjejících se zemích, složité mechanice záruk, že poskytnuté úvěry budou v dohodnutých termínech spláceny**, ochotě (někdy spíše neochotě) vlád rozvíjejících se zemí nezbytné záruky poskytnout a také otázce spojené s **politickou a hospodářskou stabilitou zemí rozvojového světa**. To je ta „druhá stránka problému“.

Uvedená rizika, někdy velmi obtížně pojistitelná, jsou důvodem, proč se část vyvážení strojů, technologických zařízení, dopravních systémů a zařízení vyrobených v České republice dostává do rozvíjejících se zemí (jako subdodávky větších celků) **prostřednictvím silných, globálních společností**. Technické odvinutí obchodu je obvykle formou **reexportních operací** (jak přímých, tak nepřímých reexportů).

Finančně silné **globální společnosti jsou schopny zajistit jednak zmíněné financování, tak i nezbytnou a přiměřenou ochranu rizik a zejména docílit i dodržení splátkového režimu budovaných a dodávaných „investičních celků“**.

POZNÁMKA

Neoficiální odhad, že přibližně jedna třetina strojů a zařízení dodávaných z České republiky do SRN končí právě **jako subdodávky v rozvojových zemích**, to potvrzuje.

Z globálního hlediska **je to správný a zcela reálný postup, který zajišťuje řadě českých výrobců strojního zařízení, dopravních systémů a strojů** odbytek jejich výrobků, platby za dodávky v reálném čase a minimum komerčních rizik, která jsou s takovými (obvykle velmi objemnými) obchodními případy vždy spojená (Janatka et al., 2011).

1.4.2 Nový regionalismus

Vývojový proces – od regionální k celostátní úrovni a **dalším vývojem – ke globální úrovni** (viz kapitola 1.3 této publikace) je provázen jevem, který je označován jako „**nový regionalismus**“.

Charakterizují ho takové projevy regionalismu, jako jsou zejména **dvou- a vícestranné (mnohostranné) mezistátní dohody a ujednání typu:**

- **dohody o volném obchodu,**
- **dohody o referenčním obchodním režimu,**
- **integrační sdružení různých úrovní a forem,**
- **zóny volného obchodu.**

Novým jevem je skutečnost, že výše uvedené typy dvou- a vícestranných dohod jsou sjednávány **i mezi zeměmi, které jsou od sebe značně geograficky vzdáleny.**

V minulosti tomu tak nebylo, typické bylo sjednávání uvedených dohod mezi zeměmi, které buď spolu přímo sousedí, nebo si jsou geograficky blízké.

Jako příklady ze současnosti jsou to kupř. dohody sdružení ASEAN (Jihovýchodní Asie) s Tureckem, Japonska se Singapurem nebo Japonska s Mexikem.

- **Dohody EU o celní unii**

EU má sjednány dohody o celní unii s Andorrou, San Marinem, Monakem a Tureckem.

- **Evropský hospodářský prostor**

Vznikl již v roce 1994 dohodou mezi EU a tehdejším uskupením zemí EFTA jako „Evropský hospodářský prostor – EHP“ – „Agreement on the European Economic Area – EEA“.

Zahrnuje v současnosti (2017) země EU a Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

- **Dohody EU o vytvoření zóny volného obchodu**

Tyto dohody má EU sjednány s Faerskými ostrovy (jsou autonomní součástí Dánska) a se Švýcarskem.

- **Nový trend ve sjednáváních mezinárodních dohodách**

Zajímavou tendencí (zejména ekonomicky) je skutečnost, že **nové typy multinationálních dohod v oblastech vnějších ekonomických vztahů již většinou neobsahují pouze „klasická“ ujednání o „volném“ – mezinárodním obchodu zbožím a službami, ale také ujednání o liberalizaci přímých zahraničních investic.**

Jako praktické příklady výše uvedených, **nově koncipovaných multinacionálních dohod**, které jsou nesporně i projevem **globalizačních trendů ve světové ekonomice**, lze uvést postupně vzniklé a vznikající **dohody Evropské unie s následujícími zeměmi:**

- **EU s Kanadou (2016), CETA** – Comprehensive Economic and Trade Agreement (Komplexní hospodářská a obchodní dohoda),
- **EU s Korejskou republikou (2011)** – Free trade agreement with the Republic of Korea (Dohoda o volném obchodu s Korejskou republikou),
- **EU se Singapurem (2014)** – Free Trade Agreement between the EU and the Republic of Singapore (Dohoda o volném obchodu mezi EU a Singapurem),
- **EU s Vietnamem (2016)** – EU-Vietnam Free Trade Agreement (Dohoda o volném obchodu mezi EU a Vietnamem),
- projednávaná dohoda EU s USA (TTIP).

Významná regionální ujednání mimo oblast EU

Pravděpodobně důležitým krokem v rozšíření výše uvedených celosvětových **globalizačních tendencí ve světové ekonomice** je i významná **Transpacifická dohoda 12 zemí Pacifiku – TPP – (2015)** – „The Trans-Pacific Partnership“.

„Transpacifické partnerství“ sdružuje tyto smluvní země: USA, Japonsko, Vietnam, Nový Zéland, Austrálie, Kanada, Mexiko, Singapur, Chile, Peru, Malajsie a Brunej – pokrývají asi 40 % světové ekonomiky.

Svým charakterem i odlišným vývojem od výše uvedených smluvních ujednání je v každém případě regionální uskupení **ASEAN** (Association of South East Asian Nations, **Sdružení zemí jihovýchodní Asie**). Vzniklo již v roce 1967 (tehdy 5 zemí: Filipíny, Indonésie, Malajsie, Singapur a Thajsko) s hlavními záměry – urychlit ekonomický růst, postupně odbourat tarifní a netarifní překážky v zahraničním obchodě a zlepšit vzájemné vztahy. V současné době má ASEAN 10 členských zemí (Barma – nyní Myanmar, Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Singapur, Thajsko a Vietnam) se 630 miliony obyvatel.

Vývoj Sdružení zemí jihovýchodní Asie (ASEAN) vedl ke sjednání „Dohody zemí ASEAN o vytvoření **Jednotného ekonomického společenství zemí ASEAN**“ (**AEC – Asian Economic Cooperation**), vzniklo v roce 2015. Je to vyšší stupeň integrace zemí ASEAN.

Je zajímavé, že 3 země (Vietnam, Malajsie a Brunej), které jsou **signatáři** výše uvedené **Transpacifické dohody (TPP, 2015)**, jsou **současně i signatáři dohody AEC zemí ASEAN (2015)**.

Lze to považovat za **rys současného hlubšího propojování ekonomik a odraz globalizačních tendencí**.

POZNÁMKA

Mezi „nový regionalismus“ lze zařadit i nové (někdy „staronové“) tendence – změnit v některých oblastech státní uspořádání. Týká se to zejména zemí a oblastí, kdy byly v minulosti hranice nově vznikajících států vytvořeny uměle, bez ohledu na etnické, přírodní či historické uspořádání.

Jako příklad lze uvést snahy a tendence vytvořit nové státní uskupení – jednotný Kurdistan – z oblastí obývaných mnohamilionovými kurdskými menšinami v Iráku, Turecku, Sýrii a Íránu.

Podobné otázky jsou nastolovány v řadě afrických zemí, kde byly bývalými koloniálními mocnostmi (v období dekolonizace) vytvořeny některé nové státy nečitlivě a následně „etnické nebo náboženské čistky“ jsou toho důsledkem.